

Raadsvoorstel

Onderwerp : **Integraal Huisvestingsplan Onderwijs**

Zaaknr/Documentnr : 20Z01687/21.0020889
Portefeuillehouder : J. van Essen

Losser, 24 augustus 2021

Voorstel

1. Het Integraal Huisvestingsplan Losser vaststellen.

Aanleiding

Het huidige Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2010-2018 is verlopen. In augustus 2020 is aan ICS Adviseurs opdracht gegeven voor het opstellen van een actueel Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). Deze geeft voor het primair en voortgezet onderwijs een zo compleet mogelijk beeld van de stand van zaken en ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting in de gemeente. Het geeft een meerjarig inzicht in de omvang, kwaliteit en kosten van schoolgebouwen. Op basis van het IHP kunnen gemeente en schoolbesturen proactief huisvestingsbeleid voeren, strategische keuzes maken en besluiten integraal afwegen.

In oktober 2020 heeft ICS Adviseurs een startoverleg/kick-off met gemeente en schoolbesturen georganiseerd. Daarna is een projectgroep samengesteld met vertegenwoordigers van gemeente en schoolbesturen. Op 12 januari 2021 heeft ICS Adviseurs een presentatie gegeven aan de raad over het IHP Losser. In de afgelopen maanden is de projectgroep diverse keren bijeen geweest en is recent een nieuw IHP opgesteld.

Op 8 juni 2021 heeft ons college ingestemd met het concept Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP Losser). De schoolbesturen in de gemeente Losser hebben in het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) van 7 juli 2021 de mogelijkheid gehad te reageren op het IHP Losser. Tevens hebben zij de gelegenheid gehad schriftelijk te reageren. Op grond van de reacties van de schoolbesturen is het IHP Losser op één punt aangepast. Voorgesteld wordt nu het IHP Losser vast te stellen.

Argumenten

1.1 De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht om te voorzien in voldoende en kwalitatief goede huisvesting voor het onderwijs'

Per 1 januari 1997 heeft het Rijk de verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting overgedragen naar de gemeente. Dit is wettelijk vastgelegd in de Wet Primair Onderwijs (WPO), de Wet Voortgezet Onderwijs (WVO) en de Wet op de Expertisecentra (WEC). Kort samengevat is de gemeente verantwoordelijk voor vervanging en nieuwbouw, uitbreiding en tijdelijke huisvesting, eerste inrichting en constructiefouten.

Gemeenten ontvangen via de algemene uitkering uit het Gemeentefonds van het Rijk financiële middelen om te kunnen voldoen aan deze zorgplicht. De gemeente is vrij om deze middelen naar eigen inzicht te besteden en weegt daarvoor de investeringen in het onderwijs af tegen haar andere taken en verantwoordelijkheden.

De schoolbesturen gaan over de inhoud van het onderwijs en zijn verantwoordelijk voor onderhoud, aanpassingen, exploitatie en beheer van de onderwijshuisvesting. Hiervoor ontvangen zij middelen van het Rijk, de zogenaamde materiele instandhoudingsvergoeding (MI).

1.2 Op grond van het nieuwe IHP kunnen schoolbesturen een voorziening aanvragen.

Elke aanvraag wordt door de gemeente getoetst aan de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs. De uitvoeringsagenda in dit IHP is, in ieder geval voor het eerste tijdvak van vier jaar leidend voor de aanvragen en uitvoering. Voor alle projecten voortvloeiend uit dit IHP wordt een businesscase opgesteld die wordt behandeld in het (OOGO) en in de Integrale Afweging van de gemeente Losser. Zodra het IHP is vastgesteld en het project akkoord is bevonden door de Integrale Afweging kan het voorbereidingskrediet worden afgegeven.

Enkele algemene conclusies over onderwijshuisvesting in Losser:

- Er is sprake van een relatief stabiele demografische ontwikkeling; Het aantal leerlingen Primair Onderwijs daalt van 1.680 in 2021 naar 1.619 in 2035. Het aantal leerlingen Voortgezet Onderwijs daalt van 528 in 2021 naar 479 in 2035.
- In de afgelopen jaren is stevig geïnvesteerd in verbetering van onderwijsgebouwen: Sint Plechelmus (2011), Meester Snel (2014), Brede School Losser (2015), Het Kompas (2016), Carmel College (2019).
- In enkele gevallen lijkt het gebouw, gebaseerd op het bouwjaar en eventuele renovaties, aan het einde van haar levensduur te zijn. Dit biedt aanleiding voor een investering.
- Voor enkele schoolgebouwen geldt dat natuurlijke momenten aanleiding geven om verduurzaming te koppelen aan (grote) vervangingsopgaven.

Resumerend worden in het IHP de volgende huisvestingsscenario's getroffen:

Nieuwbouw/renovatie

- De Wegwijzer (2031): Het gebouw van De Wegwijzer (1967) nadert het einde van haar levensduur, na een renovatie (2006). Hier wordt de afweging tussen nieuwbouw of een tweede renovatie voorgesteld.

Renovatie

- Pax Christi (2024): De vervanging van het dak en ventilatie van Pax Christi staat in 2021 gepland. Dit geeft aanleiding om het hele gebouw (1980) te renoveren.
- Veldzijde (2024): Onderzoek naar doelmatigheid van renovatie, gezien de leeftijd van het gebouw (1976).

Nader onderzoek

- Brede School Overdinkel (2021): Voor de Brede School Overdinkel is onderzoek gaande naar inhuizing in 't Trefhuus, bij Het Kompas.
- Mariaschool (2024): de dorpsraad in Beuningen werkt (2021) aan de ontwikkeling van een dorpshuis/kultuurhus. Voor de Mariaschool wordt onderzocht of samenhuizen of samen bouwen mogelijk is. Vervolgens wordt de afweging voor nieuwbouw of renovatie gemaakt.

1.3 Het IHP en de projecten die daaruit vloeien dragen bij aan de duurzaamheidsambities in de gemeente.

Per 1 januari 2021 zijn de wettelijke eisen met betrekking tot energieprestaties van nieuwbouw verhoogd. Schoolgebouwen moeten dan voldoen aan de BENG-eisen (Bijna Energieneutraal Gebouw). Schoolbesturen en gemeenten streven samen naar aardgas loze en energie neutrale Gebouwen (ENG). Deze ambitie geldt zowel voor nieuwbouw als bestaande bouw. Hiermee draagt

de onderwijshuisvesting bij aan de gemeente-brede doelen om in 2040 100% energieneutraal te zijn en het gebruik van fossiele brandstoffen te minimaliseren.

Om te voldoen aan de duurzaamheidsambities worden alle scholen verduurzaamd. Natuurlijke momenten bieden aanleiding voor deze verduurzaming of een andere voorziening in dit IHP. In de meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) van de scholen worden op gezette momenten de installaties vervangen, dan wel worden de grootste investeringen in het MJOP gedaan. Dit biedt aanleiding om rekening te houden met aansluiting op een warmtenet of een andere techniek, ofwel bij het investeren rekening te houden met andere vormen van energieopwekking.

1.4 De schoolbesturen kunnen instemmen met het IHP Losser.

Het IHP is opgesteld in samenspraak met de schoolbesturen. Op 7 juli hebben schoolbesturen in het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) positief gereageerd op het IHP. Op grond van de na het OOGO ingediende schriftelijke reacties is het IHP op één punt aangepast. Hiermee biedt het IHP een gedragen meerjarenperspectief voor alle schoolgebouwen in de gemeente Losser.

Per schoolbestuur wordt hieronder ingegaan op de reacties van de schoolbesturen. De brieven zijn als bijlage toegevoegd.

KONOT

Het schoolbestuur heeft op 7 juli aangegeven in te stemmen met het IHP. KONOT is bereid om voor Beuningen de brede maatschappelijke opgave (kwaliteitsimpuls Beuningen) welke daar ligt gezamenlijk op te pakken. In de kern Beuningen wordt een plan ontwikkeld voor een dorpshuis/kultuurhus. Voor de Mariaschool wordt onderzocht of samenhuizen of samen bouwen mogelijk is. Vervolgens wordt de afweging voor nieuwbouw of renovatie gemaakt.

SKOLO

Het schoolbestuur staat positief tegenover het IHP en de gemaakte keuzes. In de brief van 8 juli (zie bijlage) geeft SKOLO aan een aanvulling te wensen voor basisschool Pax Christi. De aanpassing betreft het opnemen van een voorbereidingskrediet van 10% voorafgaande aan de daadwerkelijke investering in de investeringsagenda. Dit is vergelijkbaar zoals deze ook voor Veldzijde en de Mariaschool zijn opgenomen.

Het bedrag van €674.000 dat nu opgenomen is in de investeringsagenda komt overeen met de begroting ten behoeve van de Specifieke Uitkering Ventilatie In Scholen (SUVIS). De voorgestelde investering (renovatie/verduurzaming) in 2024 heeft betrekking op veel meer werkzaamheden die nu niet zijn onderzocht en waarover nog geen overleg is gevoerd met de gemeente.

De door SKOLO gewenste aanvulling is overgenomen in het definitieve IHP. In de investeringsagenda is voor 2023 een voorbereidingskrediet en voor 2024 een hoger investeringsbedrag opgenomen.

Consent

In het OOGO van 7 juli heeft het schoolbestuur aangegeven geen voorstander te zijn van het investeren in kleine scholen c.q. scholen die onder de opheffingsnorm liggen. Hiermee wordt bedoeld op de in het IHP genoemde renovatie/nieuwbouw van de Mariaschool in Beuningen. Dit is voor het schoolbestuur een principieel standpunt en is niet gericht tegen KONOT c.q. de Mariaschool.

Met betrekking tot duurzaamheid en het streven naar frisse scholen A ziet Consent een groot (financieel) gat ontstaan tussen idealen (visie) en budget (de VNG normen). Tot slot merkt men ten opzichte van een mogelijke uitbreiding van 't Trefhuus op dat deze PM post verder niet meer in het IHP wordt genoemd. Men zou deze post graag opgenomen zien.

VCO Oost Nederland

Ten aanzien van duurzaamheid en mogelijke uitbreiding van 't Trefhuus heeft het schoolbestuur hetzelfde standpunt als Consent zoals hierboven genoemd.

Twents Carmel College

Het schoolbestuur heeft geen inhoudelijke opmerkingen ten aanzien van het IHP en stelt dat deze via een transparant proces tot stand is gekomen.

Kanttekeningen

1.1 Renovatie is tot op heden geen gemeentelijke verantwoordelijkheid.

In het in 2017 door de PO-raad, VO-raad en VNG opgestelde voorstel voor wetswijziging is voorgesteld om levensduur verlengende renovatie (+ 25 jaar) als voorziening voor onderwijshuisvesting te beschouwen. Dit wetsvoorstel verplicht gemeenten daarnaast in samenspraak met de schoolbesturen een IHP voor tenminste 16 jaar op te stellen. Ook is voorgesteld om het investeringsverbod voor schoolbesturen in het primair onderwijs te laten vervallen. Vooralsnog is onduidelijk wanneer het wetsvoorstel wordt aangenomen.

In het IHP is aangegeven dat in Losser renovatie, vooruitlopend op de wetswijziging, een voorziening in het IHP is. In afwijking van het IHP is echter aan de schoolbesturen meegedeeld dat we er rekening mee houden dat renovatie een voorziening wordt, maar deze taak pas op ons nemen als het wetsvoorstel is aangenomen.

In het IHP is voor Pax Christi een renovatiescenario opgenomen en aangegeven dat bij de uitvoering met het schoolbestuur afspraken worden gemaakt over een verrekening van de renovatiewerkzaamheden die in 2021 zijn verricht. Aangezien renovatie in 2021 geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is, zal er geen verrekening plaatsvinden. Feitelijk heeft de gemeente al een bijdrage (SUVIS, asbestsanering) geleverd.

1.2 Bij huisvestingsverzoeken wordt uitgegaan van VNG-normbedragen.

In het IHP Losser wordt geadviseerd uit te gaan van een indicatief investeringskostenniveau gebaseerd op werkelijke marktprijzen, in plaats van VNG-normbedragen. Als reden wordt hiervoor aangegeven dat de VNG-normbedragen voor scholenbouw niet toereikend zijn om schoolgebouwen te realiseren die voldoen aan de eisen van deze tijd. In afwijking van het IHP is echter aan de schoolbesturen meegedeeld dat we blijven uitgaan van de VNG-normbedragen. Deze zijn afgeleid van het rijksbudget voor onderwijshuisvesting dat is toegevoegd aan de algemene uitkering. De huidige verordening is vastgesteld door de raad en het uitgangspunt in de beoordeling van de aangevraagde voorzieningen en het beschikbare budget. In die zin biedt het juridisch en financieel zekerheid aan de schoolbesturen. In gevallen van uitbreiding, nieuwbouw en (zodra dat wettelijk verplicht wordt) renovatie kijken we per geval samen met het schoolbestuur naar de meest wenselijke aanpak, vooral geredeneerd vanuit het beleid. Dat plan is dan samen met een gezamenlijk plan voor bekostiging de basis voor het uiteindelijke voorstel aan de raad.

1.3 De opheffingsnorm wordt niet strak gehanteerd.

In het IHP is aangegeven dat voor de Mariaschool wordt onderzocht of samenhuizen of samen bouwen mogelijk is. De Mariaschool heeft circa 40 leerlingen. De komende jaren blijft dit aantal stabiel tussen de 40 en 50 leerlingen. De school zit daarmee onder de opheffingsnorm van 59 leerlingen.

De schoolbesturen Consent en VCO hebben aangegeven geen voorstander te zijn van het investeren in kleine scholen c.q. scholen die onder de opheffingsnorm liggen. Hiermee wordt bedoeld op de in het IHP genoemde renovatie/nieuwbouw van de Mariaschool in Beuningen. Dit is voor het schoolbestuur een principiële standpunt en is niet gericht tegen KONOT c.q. de Mariaschool. Als reactie hierop heeft schoolbestuur KONOT aangegeven de Mariaschool in stand te willen houden en bereid te zijn om de voor Beuningen brede maatschappelijke opgave (kwaliteitsimpuls Beuningen) welke daar ligt gezamenlijk op te pakken.

Het wel/niet opheffen van een school is geen gemeentelijke taak, maar ligt bij het schoolbestuur. Wel kan de gemeente bepalen in hoeverre zij wil investeren in scholen onder de opheffingsnorm. Bij handhaving van de opheffingsnorm wordt met pragmatische en integrale blik gekeken naar de context van de school. Ten aanzien van de Mariaschool is aan de schoolbesturen meegedeeld dat we een bredere afweging ((kwaliteitsimpuls

Beuningen) maken dan alleen onderwijs en er mogelijk kansen zijn om budgetten te combineren.

Participatie

Het IHP Losser is opgesteld in samenspraak met de schoolbesturen. De reacties van de schoolbesturen zijn als bijlage toegevoegd.

Vervolg

Op grond van het nieuwe IHP kunnen schoolbesturen een voorziening aanvragen. Elke aanvraag wordt door de gemeente getoetst aan de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs. De uitvoeringsagenda in dit IHP is, in ieder geval voor het eerste tijdvak van vier jaar leidend voor de aanvragen en uitvoering. Voor alle projecten voortvloeiend uit dit IHP wordt een businesscase opgesteld die wordt behandeld in het (OOGO) en in de Integrale Afweging van de gemeente Losser. Zodra het IHP is vastgesteld en het project akkoord is bevonden door de Integrale Afweging kan het voorbereidingskrediet worden afgegeven.

Het college van burgemeester en wethouders van Losser;

secretaris,

burgemeester,